

**VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO KLASIKINIO UGDYMO
MOKYKLOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO KLASIKINIO UGDYMO MOKYKLOS
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2022 m. birželio 30 d. Nr. V-323
Kaunas

Tvirtinu Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokyklos
Ikimokyklinio ugdymo programą (pridedama).

Direktorė

Jolanta Vengalienė

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės tarybos

2022 m. *birželio 21 d.*

sprendimu Nr. *T-322*

PATVIRTINTA

Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio
ugdymo mokyklos direktoriaus

2022 m. *birželio 30 d.*

įsakymu Nr. V-*329*

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO KLASIKINIO UGDYMO MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Duomenys apie įstaigą

Ikimokyklinio ugdymo teikėjas – Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokykla (toliau – mokykla), Vaidoto g. 115, LT-45390 Kaunas; tel. / faksas (8 37) 34 58 68; el. paštas – darzelis@vduklasikinis.kaunas.lm.lt; internetinė svetainė <http://www.vduklasikinis.lm.lt/>

Mokyklos teisinė forma – biudžetinė įstaiga (kodas 190134530).

Mokyklos priklausomybė – Kauno miesto savivaldybės mokykla.

Švietimo įstaigos grupė – bendrojo ugdymo mokykla.

Švietimo įstaigos tipas – mokykla.

Mokyklos mokymo forma – dieninė.

1.2. Įstaigos savitumas

Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokykla yra Šančių seniūnijoje. ikimokyklinio ugdymo padalinys yra Panemunės seniūnijoje, geografiškai patogioje vietoje.

Nuo 2021-2022 m.m. mokykla diegia klasikinio ugdymo elementus. Klasikinis ugdymas remiasi integralumo principu, apimančiu klasikinės kultūros ir praktikos analizę ir tarpdalykinį klasikinio ugdymo turinį. Klasikiniai dalykai (dailės raiška, teatras, antikos kultūra, antikos filosofija ir logika, lotynų kalba, retorika) integruojami į mokomuosius dalykus, atsižvelgiant į Lietuvos ir pasaulio kultūros kontekstą. Ikimokykliniame ugdyme klasikinio ugdymo elementai integruojami į

dailės, muzikos, šokio ugdymo(si) turinį Ugdomos vaikų kultūrinė, kūrybiškumo ir pažintinės kompetencijos. Dėmesys kompetencijų ugdymui leidžia vaikui giliau pažinti jį supantį pasaulį, tenkinti bendravimo ir savirealizacijos poreikį, keistis sumanymais, idėjomis, susipažinti su tautos ir antikinio pasaulio kultūros paveldu.

Ugdymo turinys paremtas pedagoginėmis nuostatomis, vertybėmis ir tikslais, skatinančiais visapusiškai ugdyti vaiką ir kuo labiau atskleisti kiekvieno vaiko ugdymosi galias, personalizuojant ugdymą. Vaikai skatinami stebėti, pažinti, atpažinti kultūrinę – meninę aplinką, analizuojant savo emocijas, meninio kūrinio ir meninės aplinkos daroma įtaka savojo „aš“ formavimuisi. Daug dėmesio skiriama kognityvinei vaiko raidai, atsižvelgiama į tai, kad vaiko mąstymas priklausomas nuo konkretaus patyrimo.

Šiandienis ugdymas neatsiejamas nuo naujųjų, inovatyvių technologijų, todėl mokykla daug dėmesio skiria IKT panaudojimui. Labai svarbios mokykloje interaktyvios priemonės ir pedagogų gebėjimas jas taikyti ugdymo procese: LaQ konstruktoriai, „Bitutės“, interaktyvūs IMO kubai, interaktyvios grindys, 3D klasė, robotikos klasė ir kt.

Mokyklos bendruomenė kuria ir puoselėja aplinką, kuri suprantama kaip nuolatinis tarpusavio santykių kūrimas, kartu besimokančių bendruomenės narių ugdymas ir kaip erdvė, kurioje ugdytiniai būna, mokosi, žaidžia ir bendrauja. Sukurta šilta, jauki aplinka, kuri atitinka vaikų poreikius ir raidos ypatumus. Didelis dėmesys skiriamas fizinių aplinkų kūrimui siekiant formuoti mokyklos vertybines nuostatas ir kultūrą. Bendruomenės nariai yra susitarę dėl svarbiausių vertybinių nuostatų (pagarba, tolerancija, dėmesys paslaugų vartotojui, racionalus laiko panaudojimas, nuolatinis mokymasis bei kompetencijų vystymas).

Mokykla yra VDU Švietimo akademijos, Vilniaus kolegijos pedagogikos fakulteto, Marijampolės kolegijos studentų praktinių įgūdžių įgijimo vieta. Studentai čia susipažįsta su pradinio, ikimokyklinio ugdymo mokytojo darbo specifika.

Mokykla plėtoja partnerystės ryšius su Šančių „Panemunės seniūnijomis, Kauno Vinco Kudirkos viešąja biblioteka Panemunės padaliniu, seniūnijose esančiomis ikimokyklinėmis įstaigomis: Kauno Šančių lopšeliu-darželiu, Kauno lopšeliu-darželiu „Šnekutis“, Kauno sanatoriniu lopšeliu-darželiu „Pienė“, Kauno Panemunės lopšeliu-darželiu, Panemunės bendruomenės centru, Juozo Vitkaus inžineriniu batalionu.

1.3. Vaikai ir jų poreikiai

Ikimokyklinio ugdymo grupėse ugdomi 2-5 (6) metų vaikai. Grupės formuojamos pagal vaikų amžių, esant poreikiui – mišrios. Ikimokyklinio ugdymo patalpose kuriama jauki, estetiška, saugi, gausi priemonių, tarp jų ir interaktyvių, aplinka pritaikyta vaikų poreikiams. Aplinka suteikia vaikams

galimybę jaustis saugiai ir patogiai. Mokykloje ikimokyklinis ugdymas orientuotas į vaiko poreikių tenkinimą: žaisti, judėti, eksperimentuoti, patirti, atrasti, aktyviai reikštis įvairiomis meninėmis priemonėmis, būti pastebėtiems, pripažintiems, rinktis mėgiamą veiklą, veikti individualiai ir bendradarbiaujant. Įstaigoje puoselėjamas kiekvieno vaiko individualumas, savitumas, pasitikėjimas savo jėgomis. Skirtingi vaikų poreikiai ir interesai įtakoja pasirenkamus ugdymo metodus ir būdus, kurie įgalina pedagogus moderniai ir kryptingai ugdyti vaiką, siekti glaudaus šeimos ir pedagogų bendravimo bei bendradarbiavimo.

1.4. Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai

Išplėtotas ikimokyklinis ugdymas sudaro sąlygas šeimai derinti darbą ir vaikų auginimą. Tėvų apsisprendimą vesti vaiką į ikimokyklinio ugdymo grupes lemia tai, kad vaikas jausis jaukiai ir saugiai, išmoks bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais, taps savarankišku, plės žinias apie supančią aplinką, bus užtikrintas vaiko judėjimo poreikis, ugdomas kūrybiškumas ir saviraiška, išmoks mąstyti, spręsti problemas, vaikas gaus, pagal poreikį, specialisto (logopedo, specialiojo pedagogo, psichologo, socialinio pedagogo) pagalbą, užtikrinamas vaikų pasirengimas mokyklai. Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas tolerancija, abipuse pagarba ir pasitikėjimu. Bendraujant su ugdytinių šeimomis kuriama įstaigos kultūra, tradicijos, užtikrinama ugdymo kokybė ir tęstinumas.

Atsižvelgiant į tėvų poreikius, darbo trukmė grupėse yra 10,5 val. per dieną.

1.5. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Ikimokyklinio ugdymo grupių veikla integruojama į mokyklos veiklą. Mokyklos veikla grindžiama bendruomenės narių bendravimu ir bendradarbiavimu, kurie paremti geranoriškumo, pagarbos, solidarumo, pasitikėjimo principais. Pedagoginis personalas kompetentingas, nuolat kelia kvalifikaciją tiek savarankiškai, tiek dalyvaujant kvalifikacijos kėlimo renginiuose, konferencijose, įvairių fondų organizuojamuose projektuose. Ikimokyklinio ugdymo grupėse dirba kvalifikuoti specialistai, įgiję ikimokyklinio ugdymo kvalifikacijas, gebantys tenkinti vaikų poreikius ir tėvų lūkesčius. Ugdymo procese naudoja IKT ir kitas technologijas, aktyvaus ugdymo metodus. Taip pat pagalbos mokiniui (vaikui) specialistai (logopedas, specialusis pedagogas, psichologas, socialinis pedagogas), galintys suteikti reikiamą pagalbą vaikui, šeimai, tenkinti individualius poreikius, vertybėmis pripažįstantys: meilę savo ugdytiniams, nuolatinį profesinį tobulėjimą, pedagogų ir vaikų santykių grindimą abipusiu pasitikėjimu ir pagarba.

Mokytojai ir specialistai pasirengę užtikrinti vaikui geras socialines, edukacines, ugdymosi sąlygas.

1.6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2018), Lietuvos pažangos strategija 2013-2022 metams, Geros mokyklos koncepcija (2015 m.), Ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodinėmis rekomendacijomis (2015m.), Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (2014m.), Jungtinių vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995m. liepos 3d., Kauno miesto savivaldybės švietimo prioritetais.

Mokykloje vyrauja į vaiką orientuotas ugdymas. Programa orientuojama į vaiką, jo gebėjimus, galių ugdymą. Vaikų ugdymuisi sudaromos galimybės tyrinėti, jausti, liesti, atrasti, pažinti, siekti, gerbti, mokėti nurimti, bandyti ir klysti, taisyti savo klaidas. Skiriama erdvės savarankiškai vaiko iniciatyvai, laiko ir pedagogo dėmesio, skatinant vaikų iniciatyvumą.

Ikimokyklinis ugdymas turi puoselėti visas vaiko galias (intelektines, emocines, fizines), lemiančias asmenybės brandą ir socializacijos sėkmę, skatinti vaiko iniciatyvą, kūrybiškumą, atskleisti ir ugdyti įvairius gebėjimus, puoselėti individualybę, užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo tęstinumą. Ikimokyklinio amžiaus laikotarpis nepaprastai svarbus vaiko asmenybės formavimuisi ir socializacijai, todėl ypatingas dėmesys skiriamas ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikimui, jų plėtrai, prieinamumui ir kokybei. Siekiama ikimokyklinį ugdymą visų pirma atverti socialinę atskirtį patiriantiems ir socialinės rizikos šeimų vaikams.

Vaikų ugdyme reikšmingas tėvų dalyvavimas. Tėvai gali lankytis grupėje, pagal savo galimybes aktyviai dalyvauti vaikų veikloje, kartu su grupės pedagogu spręsti iškilusias problemas. Atsižvelgiant į kintančius vaikų poreikius ir šeimų lūkesčius, mokyklos veiklos įsivertinimo rezultatus, įgytą ikimokyklinio ugdymo patirtį, programa bus tobulinama ir atnaujinama.

II. IKIMOKYKLINIO UGYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama šiais principais:

Humaniškumo – pagarbus, tolerantiškas požiūris į vaiką, pripažįstant asmens unikalumą, nepriklausomumą, vidinę laisvę, užtikrinant harmoningą asmenybės vystymąsi.

Demokratiškumo – pripažįstama lygios pedagogų-vaikų-tėvų kaip ugdymo partnerių teisės. Vaikui suteikiama pasirinkimo teisė, ugdomas kritiškai mąstantis, savarankiškas, iniciatyvus, tolerantiškas ir bendruomeniškas asmuo, gebantis suvokti savo gyvenimą kaip laisvę drausmėje.

Integralumo – sudaromos sąlygos įvairių poreikių vaikų ugdymui (si), jų įsijungimui į visuomenę, vaiko kultūrai, socialinei patirčiai ir įgūdžiams plėsti. Garantuojama vaiko asmenybės visuminio ugdymo dermė tarp priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programų, ugdymosi šeimoje ir mokykloje.

Individualizavimo – grindžiamas vaiko asmenybės pažinimu, atsižvelgiama į kiekvieno ugdytinio individualius poreikius, interesus, galias, skatinama jų sklaida. Geriausiai susiformavusių gebėjimų pagrindu tobulinamos mažiau išugdytos vaiko vystymosi raidos sritys.

Įtraukties – sudaromos kokybiškos ugdymo (si) sąlygos kiekvienam vaikui.

Pilietiškumo – padedama vaikui perimti savo tautos kultūros vertybes, papročius, tradicijas, gaivinant etnokultūrą, žadinama meilė savo Tėvynei. Auginamas doras, kūrybingas žmogus.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai:

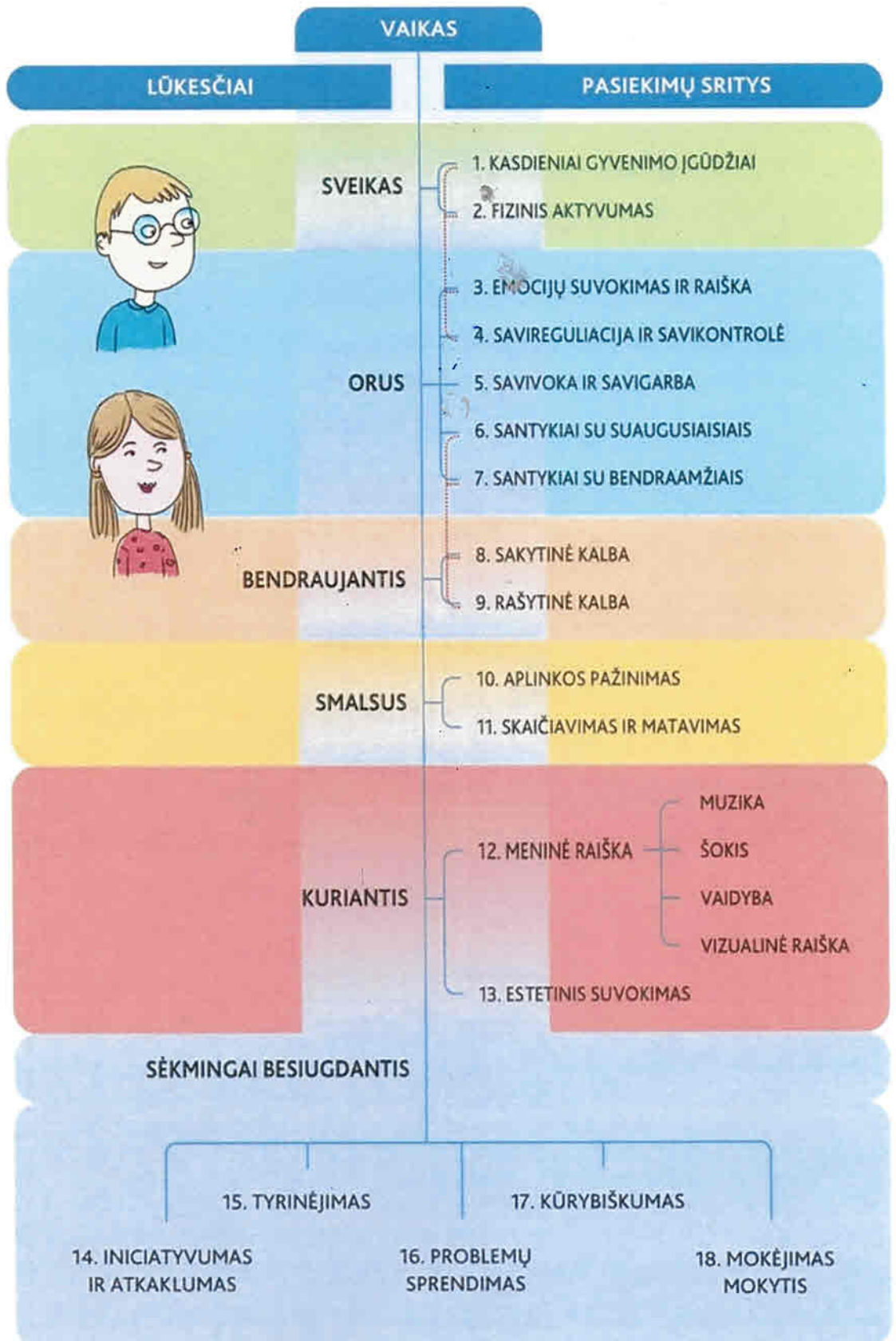
- Ugdyti vaiko socialinius įgūdžius, gebėjimą bendrauti, reikšti savo mintis, jausmus, kuriant palankias sąlygas tarpusavio bendradarbiavimui, žaidimų plėtojimui.
- Saugoti ir stiprinti vaiko sveikatą, garantuoti jo saugumą, skatinti ir tenkinti aktyvaus judėjimo poreikį, ugdyti ekologiškos ir sveikos gyvensenos pradmenis.
- Skatinti vaiką išbandyti naujas veiklos formas ir pasaulio pažinimo būdus, padėti jam suprasti gamtos ir aplinkos poveikį žmogui.
- Ugdyti vaiko kalbą kaip pagrindinę bendravimo ir saviraiškos priemonę.
- Sudaryti sąlygas vaiko saviraiškai meno priemonėmis ir būdais, ugdyti kūrybiškumą, meninius gebėjimus, puoselėti jautrumą aplinkos estetikai ir meno reiškiniams.
- Padėti vaikui suprasti klasikinio ugdymo dailės raiškos elementus, taikant Vizualinio mąstymo strategijų metodą.

IV. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

4.1. Ugdymo turinys

Ugdymo turinys orientuotas į 2-3, 3-5(6) metų amžiaus vaikų gebėjimus, jų galimybes bei nuolatinį augimą, visas vaiko ugdymosi kompetencijas. Ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys sudarytas remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (2016), atskleidžiant svarbiausias pasiekimų sričių charakteristikas. Atsižvelgiant į vaiko amžių, kiekvienoje pasiekimų srityje numatyti esminiai gebėjimai, vertybinės nuostatos, vaikų veiksenos pavyzdžiai. Pedagogas renkasi temas bei kuria ugdymo turinį, atsižvelgdamas į kiekvieno vaiko ar grupės ugdymosi poreikius. Trumpalaikis (savaitės) ugdomosios veiklos planavimas yra formuojamas elektroniniame dienyne mუსudarzelis.lt. Ugdymo turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimą grupėje: valgant, ruošiantis ilsėtis, einant į lauką, bendraujant, spontaniškai žaidžiant ar dalyvaujant pedagogų organizuotoje veikloje.

Vaikų pasiekimų tęstinumą garantuoja Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa (2014), kurioje numatomas vaiko ugdymo tęstinumas pagal penkias kompetencijas: socialinę, pažinimo, komunikavimo, sveikatos saugojimo, meninę.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų lūkesčiai ir pasiekimų sritys
(pagal ŠMM Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą)

2-3 metų vaikas

1. KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI

Vertybinė nuostata: noriai ugdomi kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.

Esminis gebėjimas: tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus : apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.

Vaikų veiksena

Suaugusio padedamas savarankiškai valgo ir geria;

Suaugusio padedamas nusirengia ir apsirengia, mokosi tvarkingai susidėti drabužėlius;

Rengdamasis bando kišti koją, ranką, deda ant galvos kepurę;

Mėgina varstyti raištelius, sagstyti sagas;

Savais ženklais išreiškia norą į tualetą;

Suaugusiojo padedamas plaunasi, šluostosi rankas, išpučia nosį;

Naudojasi servetėle, vienkartinę nosinę, rankšluosčiu;

Saugiai elgiasi grupės aplinkoje;

Suaugusiojo padedamas, deda žaislus į vietą.

2. FIZINIS AKTYVUMAS

Vertybinė nuostata: noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.

Esminis gebėjimas: eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.

Vaikšto pasiėmęs žaislą, eidamas sustoja, keičia ėjimo kryptį;

Suaugusio padedamas lipa laiptais aukštyn ir žemyn pristatomuoju žingsniu;

Užlipa ir nulipa nuo kėdės;

Žaidžia judriuosius žaidimus;

Ridena, meta, gauda kamuolį;

Šokinėja ant abiejų kojų;

Pralenda pro kliūtis keturpėsčia;

Ploja rankomis;

Žaidžia pirštukų žaidimus;

Imituoja gyvūnų elgseną : šliaužia, ropoja, striksi, krypuoja;

Uždeda kelias kaladėles viena ant kitos, varto knygelę po vieną puslapį;

Moka atsipalaiduoti grojant muzikai.

3. EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA

Vertybinė nuostata: domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.

Esminis gebėjimas: atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiu ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).

Džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį reiškia skirtingu intensyvumu (nuo silpno nepatenkinto niurzgėjimo iki garsaus rėkimo).

Emocijos pastovesnės, tačiau dar būdinga greita nuotaikų kaita.

Atpažįsta kito vaiko ar suaugusiojo džiaugsmo, liūdesio, pykčio emocijų išraiškas.

Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų raiškos būdus.

Pradedą vartoti emocijų raiškos žodelius ir emocijų pavadinimus.

Pastebi kitų žmonių emocijų išraišką, atpažįsta aiškiausiai reiškiamas emocijas ir į jas skirtingai reaguoja.

4. SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ

Vertybinė nuostata: nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.

Esminis gebėjimas: laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsivardina sugebą nusiraminti.

Pargriuvęs bėga pas juo besirūpinantį suaugusį ir rodo, kur skauda;

Raminamas nustoja verksti;

Sutaria su kitais vaikais;

Žaidžia šalia kitų vaikų;

Kartoja suaugusiųjų veiksmus;

Domisi kitų vaikų žaislais;

Netrukdo kitiems vaikams žaisti;

Jausmus išreiškia žodžiais, veiksmais;

Pradedą suprasti žodį „Ne“;

Pradedą žaisti vaidmeninius žaidimus;

5. SAVIVOKA IR SAVIGARBA

Vertybinė nuostata: save vertina teigiamai.

Esminis gebėjimas: supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), pasako, kad yra berniukas/mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.

Parodo save neseniai darytose šeimos nuotraukose ir pasako savo vardą;
 Įsidėmi asmeninius daiktus, žyminčius simbolius;
 Reiškia savo mintis ir jausmus, matydami savo šeimos nuotraukas;
 Pats pasirenka žaidimo draugą;
 Jaučiasi pilnaverčiu grupės nariu;
 Nori viską daryti pats;
 Didžiuojasi savo darbeliais;
 Neatstumia kitų vaikų, norinčių žaisti drauge;
 Rūpinasi kitais.

6. SANTYKIAI SU SUAUGUSIAIS

Vertybinių nuostata: nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.

Esminis gebėjimas: pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

Verkia ir sunerimsta, atskiriamas nuo tėvų, tačiau ramina glaudžiasi prie mokytojos, susidomi kitais vaikais ir žaidimais;

Vaikas rodo suaugusiam stiprius jausmus: apkabina arba nūsuka;

Atpažįsta suaugusiojo emocijas ir jausmus;

Dažniausiai vykdo jam suprantamus suaugusiojo prašymus, kreipiasi į jį pagalbos;

Bijo eiti iš grupės, bet vedamas už rankos, sutinka;

Parodo prierašumą prie juo besirūpinančio suaugusiojo;

Žaisdamas siekia būti greta;

Bijo nepažįstamų žmonių, nežinomos aplinkos, neįprastų žaislų.

Ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai auklėtojas yra šalia jo arba matomas netoliese.

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS

Vertybinių nuostata: nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

Esminis gebėjimas: supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusio padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

Mėgsta žaisti greta kitų vaikų, stebėti jų veiklą. Jiems šypsosi, mėgdžioja jų judesius, veiksmus, ką nors pasako.

Gali duoti žaislą kitam, jį imti iš kito;

Ieško bendraamžių draugijos;

Žaidžia greta, trumpai pažaidžia su kitu vaiku, trumpam įsitraukia į kito vaiko žaidimą;

Bendrauja mimika, judesiais, veiksmais, dažniau kalbasi su kitu vaiku, pakaitomis atlieka veiksmus su tuo pačiu žaislu.

8. SAKYBINĖ KALBA

Vertybinė nuostata: nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.

Esminis gebėjimas: klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.

Kalbėjimas

Kartoja suaugusiojo žodžius ir frazes.;

Varto ir domisi knygelėmis;

Mėgdžioja dažnai girdimų garsų junginius ir žodžius;

Klausinėja „Kas čia?“

Išgirdęs deklamuojamą eilėraštką stengiasi atkartoti.

Klausymas

Mimika, gestais, trumpais žodeliais atsako į suaugusiojo klausimą, prašymą;

Kūno judesiais, garsais, trumpais žodeliais atliepia jam skaitomą tekstą;

Teigiamai ar neigiamai reaguoja į prašymus, siūlymus.

9. RAŠYBINĖ KALBA

Vertybinė nuostata: domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.

Esminis gebėjimas: atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.

Rašymas

Spontaniškai brauko popieriaus lape;

Domisi įvairiomis rašymo priemonėmis;

Piešia vertikalias ir horizontalias linijas ar keverzones (iš kairės į dešinę ir iš aukštai žemyn).

Skaitymas

Varto knygelę pirštais, įsižiūri į paveikslėlį;

Pradeda suvokti paveikslėlių esmę;

Atpažįsta mėgstamas knygeles, tinkamai su jomis elgiasi;

Mėgsta, kad knygelė būtų skaitoma keletą kartų.

10. APLINKOS PAŽINIMAS

Vertybinė nuostata: nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.

Esminis gebėjimas: įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.

Stebi ir atpažįsta artimiausią savo aplinką, orientuojasi joje;
 Pažįsta ir pavadina kai kuriuos gyvūnus, žmones, daiktus, jų atvaizdus;
 Žino kai kurių daiktų paskirtį ir jais naudojami (šukos, šaukštas, nosinaitė);
 Atpažįsta ir pavadina vis daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų (sodo, daržo, lauko), gyvūnų, daiktų, domisi jais;
 Skiria atskirus gamtos reiškinius;
 Orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje.

11. SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS

Vertybinė nuostata: nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.

Esminis gebėjimas: geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.

Norėdamas pasakyti ar parodyti, kad ko nors yra daug, ištiesia rankas į šonus;

Daiktus bando dėti vieną į kitą, nepavykus, keičia daiktus ir vėl bando;

Žaislus sudėlioja, surikiuoja į eilę;

Bando pastatyti bokštą iš skirtingo dydžio kaladėlių;

Supranta žodžius, nusakančius daikto formą, dydį, spalvą;

Vartoja daiktams lyginti žodžius: didelis – mažas, ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, storas – plonas;

Matuoja savo ūgį, pasinaudojant ant grupės sienos kabančiu ūgio matuokliu.

12. MENINĖ RAIŠKA

Vertybinė nuostata: jaučia meninės raškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.

Esminis gebėjimas: spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

Muzika, šokis

Suklūsta girdėdamas muziką bei aplinkos garsus;

Taiko judesius ramaus, judraus pobūdžio muzikai, bando inscenizuoti dainą;

Klausosi vaikiškų dainelių;

Sudainuoja paprastą melodiją;

Vaikas balsu imituoja aplinkos garsus;

Mėgdžioja gyvūnų, paukščių garsus;

Dalyvauja darželio tradicinėse šventėse;

Žaidimai, vaidyba

Suaugusiam skaitant pasaką, vaikas parodo, kaip šuniukas amsi, kiškutis striksi;

Kalba žaisliniu telefonu ar naudodamas kitą daiktą : pasakoja , atsako, klausia;

Mėgdžioja šeimos narių kalbą, veiksmus;

Emocijas perteikia kūno judesiais ir veido mimikų išraiškomis;

Vizualinė raiška

Eksperimentuoja su dažais;

Tapydamas staiga vienoje vietoje ima tepti įvairių spalvų dažus;

Piešdamas, spauduodamas, lipdydamas, konstruodamas mėgaujasi procesu, o ne rezultatu.

13.ESTETINIS SUVOKIMAS

Vertybinė nuostata: Domisi, gėrisi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.

Esminis gebėjimas: Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.

Aktyviai reiškia emocijas klausydamas linksmos muzikos;

Atpažįsta girdėtus kūrinius;

Stebisi malonius garsus skleidžiančiais muzikos instrumentais;

Kartais klausydamas muzikos šypsosi, mojuoja rankomis, kartais susiraukia, atsistoja ir vaikščioja;

Stebi šokantį vaiką, pedagogą, trumpais skiemenimis išreiškia savo susidomėjimą, ploja, jei patinka, suirzta, jei nuobodu;

Juda pagal muzikos charakterį, keičia judesius pagal muzikos stiprumą;

Stebi piešiantį suaugusįjį, pats mėgdžioja, džiaugiasi, jei pagiria;

Emocingai reaguoja žiūrinėdamas savo ir kitų piešinėlius, spalvingas knygelių iliustracijas, žaislus.

14.INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS

Vertybinė nuostata: Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

Esminis gebėjimas: Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Dalyvauja grupės veikloje 10 – 15 min.;

Pats, niekieno neverčiamas, pasirenka veiklą;

Atkakliai bando užsisiegti didelę sągą: bando kelis kartus kol pavyksta;

Stebi, kaip auklėtoja stato bokštelį ir ima pats kaladėlę, stato panašų bokštelį; Sudėlioja visas formeles į lizdus;

Dėlioja dėlionę nekreipdamas dėmesio į triukšmą;

Ilgai tyrinėja naują žaislą , išbando jo galimybes;

Laukia suaugusiojo pagalbos, padaršinimo, kai susiduria su nesėkme;

Žaidžia situacijas „Aš pats“.

15. TYRINĖJIMAS

Vertybinė nuostata: Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.

Esminis gebėjimas: Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto.

Išbando naujus žaislus ir daiktus;

Rūšiuoja daiktus pagal požymius: kietas, minkštas, švelnus, šiurkštus;

Žaisdamas šalia kitų vaikų, domisi jų veikla;

Eksperimentuoja su smėliu, vandeniu;

Tyrinėja sniego, smėlio, vandens savybes;

Stebi linijų, potėpių derinių išraiškumą;

Rūšiuoja, liečia šiurkštaus, švelnaus popieriaus lenteles, atskiria medžiagų rūšis, suvokia šilumą;

Pastebi gamtoje gyvūnų, paukščių, žmonių, automobilių ratų pėdsakus;

Suaugusiojo padedamas ieško atsakymų į klausimą „Kodėl?“.

16. PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybinė nuostata: Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas: Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Susidūręs su sudėtinga veikla, kliūtimi, išbando jau žinomus veikimo būdus;

Pataria draugui kaip elgtis probleminėje situacijoje;

Išbando įvairias daiktų panaudojimo galimybes;

Bando sudėti korteles į joms skirtą dėžutę;

Išima, deda ir taip kartuoja keletą kartų;

Bando pastatyti aukštą bokštą iš kaladėlių;

Niekieno neverčiamas imasi nežinomos veiklos.

17. KŪRYBIŠKUMAS

Vertybinė nuostata: Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.

Esminis gebėjimas: Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.

Emociškai reaguoja į naują patirtį;

Tyrinėja daiktus, žaislus patekusius į rankas, domisi kas jų viduje;

Tapo, lipdo, jungia, modeliuoja, karpą, plėšo, konstruoja, komponuoja;

Eksperimentuoja įvairiomis priemonėmis : moliu, plastilinu, kinetiniu smėliu, minkštu sniegu, sūria tešla;

Daro pirštų, delno, pėdų atspaudus ir pildo juos detalėmis (komponuoja paveikslą);

Pagal galimybes atlieka įvairias užduotis ir eksperimentinius bandymus.

18.MOKĖJIMAS MOKYTIS

Vertybinė nuostata: Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ko išmoko.

Esminis gebėjimas: Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.

Juda spontaniškai ir turėdami tikslą ką nors pasiekti, pajudinti, pabandyti;

Stebi kitus, noriai bando pakartoti kitų veiksmus;

Domisi kas kaip veikia;

Daro tai, ką mato darant suaugusius ar vyresnius vaikus;

Žaidžia pojūčių žaidimus;

Imasi iniciatyvos įgyvendinant žaidimų idėjas;

Pasikeičia vaidmenimis, bando pabūti kitu žmogumi(mama, tėveliu, mokytoja, vyresniu broliu ar mažesne sesute);

Žiūrinėja knygelių iliustracijas, klausosi žodinės, muzikinės kūrybos;

Įsimena ir bando išreikšti kelionės, išvykos metu patirtus įspūdžius.

3-5(6) metų vaikas

1. KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI

Vertybinė nuostata: noriai ugdomi kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.

Esminis gebėjimas: tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.

Lūkesčiai

Vaikų veiksena

Valgo gana tvarkingai.

Pasako, kodėl reikia plauti vaisius, uogas, daržoves;

Padedą suaugusiajam serviruoti ir po valgio sutvarkyti stalą;

Savarankiškai naudojami tualetu ir susitvarko juo pasinaudojęs;

Apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus;

Plaunasi rankas, prausiasi, nusišluosto rankas ir veidą;

Gali sutvarkyti dalį žaislų, su kuriais žaidė;

Domisi, koks maistas sveikas ir visavertis;

Žaisdamas, ką nors veikdamas stengiasi saugoti save ir kitus;
Suaugusiųjų padedamas pasirenka drabužius ir avalynę pagal orus.

2. FIZINIS AKTYVUMAS

Vertybinė nuostata: noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.

Esminis gebėjimas: eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.

Juda įvairiomis kryptimis laisvai, įveikdamas ir apeidamas kliūtis įvairių veiklų metu;

Laipioja aukštyn ir žemyn, išlaiko pusiausvirą suprasdamas užduočių pavojingumą;

Meta, gaudo, spiria, pagauna kamuolį;

Pasitiki savo jėgomis, dalyvauja sportinėse varžybose, estafetėse;

Stengiasi koordinuoti savo rankių ir akių judesius;

Rankos ir pirštų judesius atlieka vikriau, greičiau, tiksliau, kruopščiau;

Tiksliau valdo pieštuką bei žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas;

Su kamuoliu atlieka sporto žaidimų elementus, žaidžia komandomis, derindami veiksmus.

3. EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA

Vertybinė nuostata: domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.

Esminis gebėjimas: atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiu ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).

Pradedą suprasti, kad skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas, kad jas išreiškia mimika, balsu, veiksmais, poza. Pavadina pagrindines emocijas;

Stebi kitų žmonių emocijų išraišką;

Atpažįsta kitų emocijas pagal veido išraišką, elgesį, veiksmus;

Geriau supranta kitų emocijas ir jausmus, dažnai tinkamai į juos reaguoja;

Apibūdina savo jausmus, pakomentuoja juos sukėlusias situacijas bei priežastis.;

Pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti; Pradedą kalbėtis apie tai, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.

4. SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ

Vertybinė nuostata: nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.

Esminis gebėjimas: laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs sugeba nusiraminti.

Nusiramina kalbėdamas apie tai, kas jį įskaudino;

Pradedą valdyti savo emocijų raiškos intensyvumą priklausomai nuo situacijos; Nusiramina, atsipalaiduoja, klausydamasis ramios muzikos, pabuvęs vienas, kalbėdamasis su kitais;
 Vis dažniau jausmus išreiškia mimika ir žodžiais, o ne veiksmais;
 Ramioje situacijoje sugalvoja kelis konflikto sprendimo būdus, numato jų taikymo pasekmes;
 Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio jį provokuojančiose situacijose, ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų;
 Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį.

5. SAVIVOKA IR SAVIGARBA

Vertybinė nuostata: save vertina teigiamai.

Esminis gebėjimas: supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), pasako, kad yra berniukas/mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.

Kalba pirmuoju asmeniu;

Pasako, kas jis yra – berniukas ar mergaitė, atskiria berniukus nuo mergaičių, pavadina 5–6 kūno dalis; Didžiuojasi tuo, ką turi ir ką gali daryti;

Supranta, kad jis buvo, yra ir visada bus tas pats asmuo: atpažįsta save kūdikystės nuotraukose, apibūdina savo išvaizdą;

Jaučiasi esąs šeimos, vaikų grupės narys, kalba apie šeimą, draugus;

Vis geriau suvokia savo norus, jausmus, savybes, gebėjimus, šeimą, bendruomenę, Tėvynę.

Save apibūdina, nusakydamas fizines ir elgesio savybes, priklausymą šeimai, grupei, gali pasakyti savo tautybę;

Save ir savo gebėjimus vertina teigiamai.

6. SANTYKIAI SU SUAUGUSIAIS

Vertybinė nuostata: nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.

Esminis gebėjimas: pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiais.

Drąsiai veikia, rizikuoja, išbando ką nors nauja;

Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas;

Nori veikti savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo, pagyrimo;

Grupėje jaučiasi saugus, rodo pasitikėjimą grupės auklėtojais, supranta jų jausmus, bendradarbiauja su jais: guodžiasi, kalbasi, klausia, tariasi;

Dažniausiai stengiasi laikytis suaugusiųjų nustatytos tvarkos, priima jų pagalbą, pasiūlymus bei vykdo individualiai pasakytus prašymus;

Tikrina suaugusiojo išsakytas leistino elgesio ribas;

Bendrauja su mažiau pažįstamais ar nepažįstamais žmonėmis grupėje, salėje ar įstaigos kieme;

Nusiteikęs geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su suaugusiais.

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS

Vertybinė nuostata: nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.

Esminis gebėjimas: supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusio padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.

Ieško bendraamžių draugijos. Žaidžia greta;

Žaisdamas mėgdžioja kitus vaikus, supranta jų norus, stengiasi suprasti kita kalba kalbančio vaiko sumanymus;

Tariasi dėl vaidmenų, siužeto, žaislų.

Gali turėti vieną ar kelis nenuolatinius žaidimų partnerius;

Padeda kitam vaikui. Pats randa nesutarimo, konflikto sprendimo būdą arba prašo suaugusiojo pagalbos;

Taikiai diskutuoja, tariasi, derasi su kitais vaikais dėl žaidimų sumanymų ir veiklos;

Dalijasi žaislais ir kovoja už kitų teisę žaisti paėiliui;

Siekdamas rasti kompromisą, įsitraukia į derybų procesą;

Supranta, koks elgesys yra geras ar blogas ir kodėl.

8. SAKYBINĖ KALBA

Vertybinė nuostata: nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.

Esminis gebėjimas: klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.

Kalbėjimas

Kalba kelių žodžių sakiniiais, žodžius derina pagal giminę, skaičių, linksnį; Deklamuoja eilėraštkus, užbaigia žinomas pasakas, eilėraštkius;

Taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos žodžių garsų. Padedant atpažįsta žodyje kelis atskirus garsus;

Seka girdėtas ir savo sukurtas pasakas, kuria įvairias istorijas, eilėraštkus, inscenizuoja. Deklamuoja skaitomų pasakų eiliuotus intarpus;

Komentuoja meno kūrinius, atpasakoja pasakas, padavimus, apsakymus, matytus ir girdėtus per įvairias skaitmenines laikmenas (TV, DVD, CD).;

Kuria ir pasakoja įvairius tekstus, mįsles, humoristines istorijas, deklamuoja savo sukurtus kūrinėlius, žaidžia prasmingais ir beprasmingais žodžiais, bando juokauti, kalba „ateivių“ kalbomis, „užsienio“ kalbomis;

Keičia balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonacijas ir kt.

Klausymas

Klausosi skaitomų ir pasakojamų kūrinėlių, naujų žodžių;

Stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus;

Supranta, kad į jį kreipiamasi ar kalbama ne gimtąja kalba;

Supranta knygelės, pasakojimo, pokalbio turinį, įvykių eigą. Supranta pajuokavimus, dviprasmybes, frazeologizmus, perkeltinę žodžių prasmę. Supranta artimiausioje aplinkoje vartojamus kitos kalbos žodžius.

9. RAŠYTINĖ KALBA

Vertybinė nuostata: domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.

Esminis gebėjimas: atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.

Rašymas

Domisi ne tik įvairiomis rašymo priemonėmis, bet ir galimybe rašyti;

Domisi ir supranta skirtingų spaudinių funkcijas (kalendorius, valgiaraštis, reklama, bukletas ir pan.);

Kopijuoja raides, paprastus žodžius;

Bando rašyti raides, pradėdamas savo vardo raidėmis;

Spausdintomis raidėmis rašo savo vardą, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius; Piešiniuose užrašo atskirų objektų pavadinimus;

Supranta rašymo tikslus.

Skaitymas

Varto knygeles, dėmesį skirdamas ne tik paveikslėliams, bet ir tekstui;

Atkreipia dėmesį į raides, simbolius;

Sugalvoja pavadinimus paveikslėliams, knygelėms. Įvardija specifinius skaitomo teksto veikėjų bruožus;

Supranta, kad garsas siejamas su raide, o raidės sudaro žodį;

Pradeda skirti žodžius sudarančius garsus, skiemenis;

Pažįsta parašytą žodį, kaip atskirų raidžių junginį;

Gali perskaityti užrašus, kuriuos mato gatvėse, pavyzdžiui, parduotuvių, kirpyklų, kavinių pavadinimus.

10. APLINKOS PAŽINIMAS

Vertybinė nuostata: nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.

Esminis gebėjimas: įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.

Atpažįsta ir pavadina artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, daiktų, domisi jais;

Skiria atskirus gamtos reiškinius;

Orientuojasi savo grupės, darželio, namų aplinkoje;

Pasako miesto, gatvės, kurioje gyvena, pavadinimus, savo vardą ir pavardę; Pastebi pasikeitimus savo aplinkoje;

Pasakoja apie savo šeimą, jos buitį, tradicijas;

Gali savarankiškai nueiti į darželio salę, biblioteką, valgyklą ar, pvz., dailės studiją;

Atranda buities prietaisų, skaitmeninių technologijų panaudojimo galimybes, noriai mokosi jais naudotis;

Skiria daržoves, vaisius, uogas, nusako, kaip juos naudoti maistui;

Pasako tėvų profesijas;

Skiria ir pavadina suaugusiųjų profesijas,;

Gali papasakoti apie tradicines šventes.

Pastebi aiškiai matomus skirtumus ir panašumus tarp gyvūnų ir tarp augalų.

II. SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS

Vertybinė nuostata: nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.

Esminis gebėjimas: geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.

Skaičiuoja įvairius daiktus iki 10; Pažįsta skaičius nuo 1 iki 10, moka juos žymėti;

Skaičiuoja daiktus iš kairės į dešinę ir atvirkščiai;

Atlieka įvairias užduotis: sudeda, atima, grupuoja;

Supranta ir vartoja žodžius: daugiau (mažiau) vienu, dviem, po lygiai, pusiau, į 2 dalis, į 4 dalis;

Aplinkoje pastebi ir gali įvardinti pagrindines geometrines figūras;

Suvokia laiko tėkmę ir tinkamai vartoja sąvokas: šiandien, vakar, rytoj ir kita; Žino ir pavadina paros dalis, metų laikus;

Skiria plokštumos ir erdvės figūras: skritulį ir rutulį, kvadratą ir kubą;

Klasifikuoja daiktus pagal dydį, formą arba spalvą;

Atpažįsta, atkuria, pratęsia, sukuria skirtingų garsų, dydžių, formų, spalvų sekas su 2– 3 pasikartojančiais elementais.

12.MENINĖ RAIŠKA

Vertybinė nuostata: jaučia meninės raškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.

Esminis gebėjimas: spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.

Tinkamai naudoja piešimo priemones ir aktyviai dalyvauja meninėje veikloje; Savo jausmus, išgyvenimus išreiškia įvairiomis meninėmis priemonėmis; Tvarkingai naudoja priemones atliekant darbelį;

Šoka šokius, žaidžia ratelius, dainuoja žinomas ir naujas dainas;

Klausosi muzikos, groja įvairiais muzikos instrumentais: barškučiais, būgneliais, varpeliais ir t.t.;

Naudosja įvairias piešimo technikas: spalvotus pieštukus, flomasterius, tušą, akvarelę, štapukus, spalvotas kreideles;

Vaidindamas stalo, lėlių teatre, vaizduoja realistinį ir fantastinį siužetą, išplėtoja vyksmą dialogu, monologu, keisdamas balso intonacijas;

Išreiškia savo norus, jausmus, mintis, baimes;

Susikuria ištisą žaidimo aplinką, panaudodamas daiktus, drabužius, reikmenis.

Skirtingiems sumanymams įgyvendinti dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas;

Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis.

13.ESTETINIS SUVOKIMAS

Vertybinė nuostata: Domisi, gėrasi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.

Esminis gebėjimas: Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, įspūdžiais.

Džiaugiasi menine veikla, nori dainuoti, šokti, vaidinti, pasipuošti, gražiai atrodyti;

Klausosi įvairaus žanro kūrinių;

Vaidina patys, stebi draugų vaidinimus;

Tausoja knygas, pratinasi saugiai, tvarkingai elgtis su dailės priemonėmis ir medžiagomis;

Patiria gamtos grožio jausmą;

Lavina regėjimo, lytėjimo įgūdžius ir įpročius;

Dainuoja daineles, lopšines, pats kuria eilėraščius, pasijaučia kūrėju;

Žaidžia garsais, kuria naujus žodžius;

Bando pasakojimą papildyti judesiais, gestais, mimika;

Pasakoja įspūdžius apie muzikos, vaidinimo, šokio siužetą, matytus dailės, tautodailės kūrinius, vaizduojamus įvykius, veikėjus, nuotaiką, kilusius vaizdinius.

14. INICIATYVUMAS IR ATKAKLUMAS

Vertybinė nuostata: Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.

Esminis gebėjimas: Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusįjį pagalbos, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.

Mėgsta išbandyti suaugusiojo pasiūlytus naujus žaislus, žaidimus, neįprastą veiklą;

Ekspresyviai reiškia savo norus, sako „ne“;

Pats pasirenka ir ilgesnį laiką kryptingai plėtoja veiklą vienas ir su draugais; Lengviau pereina nuo paties pasirinktos prie suaugusiojo jam, vaikų grupei ar visai vaikų grupei pasiūlytos veiklos;

Suaugusiojo pasiūlytą veiklą atlieka susitelkęs, išradinškai, savaip, savarankiškai; Ilgesnį laiką pats bando įveikti kliūtis savo veikloje, nepavykus kreipiasi pagalbos į suaugusįjį;

Susidomėjęs ilgesniam laikui įsitraukia į suaugusiojo jam, vaikų grupei ar visai vaikų grupei pasiūlytą veiklą, siūlo vaikams ir suaugusiajam įsitraukti į jo paties sugalvotą veiklą;

15. TYRINĖJIMAS

Vertybinė nuostata: Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.

Esminis gebėjimas: Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto.

Pats pasirenka žaidimui ar kitai veiklai reikalingus daiktus ir medžiagas, paaiškina, kodėl pasirinko;

Žaisdamas tyrinėja, išbando daiktus bei medžiagas;

Geba suvokti ryšį tarp to, kaip daiktas padarytas ir jo paskirties;

Domisi medžiagomis, iš kurių padaryti daiktai, ir jų savybėmis;

Paaiškina, kad su nežinomais daiktais ir medžiagomis reikia elgtis atsargiai, stengiasi taip daryti;

Išskiria akivaizdžius daiktų, medžiagų, gyvūnų, augalų bruožus, savybes, kalbėdami apie tai kartais susieja skirtingus pastebėjimus;

Domisi aplinka, mėgsta stebėti, kaip auga augalai, kaip elgiasi gyvūnai, noriai atlieka paprastus bandymus, tyrinėja, iš kokių medžiagų padaryti daiktai, kur jie naudojami;

Samprotauja apie tai, ką atrado, sužinojo, kelia tolesnius klausimus, siūlo idėjas, ką dar galima būtų tyrinėti.

16. PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Vertybinė nuostata : Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.

Esminis gebėjimas: Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.

Drąsiai imasi sudėtingos veiklos, atkakliai, keisdamas veikimo būdus bando ją atlikti pats, stebi savo veiksmų pasekmes;

Ieško tinkamų sprendimų, tariasi su kitais, mokosi iš nepavykusių veiksmų, poelgių;

Nepasisekus samprotauja, ką galima daryti toliau, kitaip arba prašo suaugusiojo pagalbos;

Atpažįsta, su kokių sunkumu ar problema susidūrė;

Mokosi š nepavykusių veiksmų, poelgių.

17.KŪRYBIŠKUMAS

Vertybinių nuostata: Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.

Esminis gebėjimas: Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.

Aktyviai reikia savo idėjas įvairiomis dailės, piešimo priemonėmis;

Noriai susipažįsta su tapybos technikomis, išradingai naudoja dailės priemones;

Eksperimentuoja su netradicinėmis tapybos priemonėmis savo idėjoms išreikšti;

Kerpa pagal kontūrą;

Tyrinėja dailės priemones, pastebi meno kūrinius;

Grožėsi savo ir kitų dailės kūryba;

Pasitelkia vaizduotę ką nors veikdamas: žaisdamas, pasakodamas, judėdamas;

Sugalvoja įdomių idėjų, skirtingų veikimo būdų;

Pasirinkdamas dažus, priemones, įrankius, darys sprendimus, išmėgins naujas idėjas, planuos ir eksperimentuos;

Inscenizuoja žinomas pasakas, kuria savo istorijas;

Drąsiai, savitai eksperimentuoja, nebijo suklysti, daryti kitaip.

18.MOKĖJIMAS MOKYTIS

Vertybinių nuostata: Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ko išmoko.

Esminis gebėjimas: Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.

Veikia tikėdamasis tam tikro rezultato;

Noriai įsitraukia į naujai siūlomas veiklas;

Siūlo idėjas, pats imasi iniciatyvos joms įgyvendinti;

Kreipiasi pagalbos į suaugusius;

Ieškos reikiamos informacijos knygoje, žurnaluose ir t.t.;

Drąsiai ieško atsakymų į klausimus, rodo iniciatyvą iškeldamas ir spręsdamas problemas;

Išsiaiškina, kokios informacijos reikia, randa reikiamą informaciją įvairiuose šaltiniuose, pvz., enciklopedijose, žinyuose;

Siūlo ir jungia idėjas bei strategijas joms įgyvendinti;

Pasako, ką jau išmoko, ko dar mokosi, paaiškina, kaip mokėsi, kaip mokysis toliau.

4.2. Metodai ir priemonės

Vaikų ugdymo metodai nukreipti į visuminį vaiko ugdymą, taikoma integruoto ugdymo sistema. Vaikas veikdamas tai, kas jam įdomu, bendraudamas su bendraamžiais ir suaugusiais, įgyja socialinių, pažintinių, meninių gebėjimų, tampa fiziškai ir emociškai brandesniu, labiau savimi pasitikinčiu, laisvesniu, kūrybiškesniu.

Pagrindinis naudojamas vaikų ugdymo metodas įstaigoje yra **žaidimas**. Ugdymui naudojami įvairūs žaidimai: statybiniai ir konstravimo, vaizduotės, žaidimai su taisyklėmis ir kita. Erdvės, skirtos žaidimams, nuolat atnaujinamos ir papildomos.

Įstaigoje vaikams sudaromos sąlygos **tyrinėjimams** ir **eksperimentams**. Tokių veiklų metu vaikas aktyviai veikia, patiria atradimo džiaugsmą, ugdomi pastabumą, mąstymą, planuoja bei organizuoja.

Diskusijos, pokalbiai suteikia galimybę pasidalinti mintimis, jausmais ir nuomonėmis. Vaikai skatinami išreikšti savo nuomonę, požiūrį, bendrauti ir bendradarbiauti, klausyti ir girdėti, ką sako kiti, kritiškai mąstyti.

Sportinė veikla – įstaigoje organizuojamos estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, futboliukas. Dalyvavimas komandiniame sporte padeda susirasti draugų, išmokti bendrauti, veikti kartu, įgyti pasitikėjimo savo jėgomis.

Vaikams organizuojamos įvairios **išvykos**: į teatrą, muziejus, gamtą, kitas ugdymo įstaigas. Jų metu plečiamas vaikų akiratis, jie sužino daug naujų dalykų, patiria teigiamų emocijų.

Taikomi įvairūs **kūrybiškumą skatinantys metodai** – naujų sumanymų, idėjų kūrimas, „minčių lietus“, problemų sprendimas, informacijos paieška ir kita.

Ugdomoji aplinka aprūpinta įvairiomis priemonėmis, skatinančiomis vaiko aktyvumą, norą pažinti, stebėti, kurti, tyrinėti, ieškoti, atrasti, bendrauti ir bendradarbiauti. Visos priemonės, žaislai, knygos ir kiti išdėstyti taip, kad vaikams būtų prieinami, skatintų smalsumą, norą žaisti, veikti, ieškoti, tirti, atrasti, pažinti.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaikui pradėjus lankyti ikimokyklinę grupę, siekiame užtikrinti sėkmingą jo adaptaciją, užtikrindami globos ir ugdymo tęstinumą. Vaiko pasiekimų vertinimas – tai informacijos apie vaiko gyvenimo ir ugdymo (si) realybėje įgytų kompetencijų, jo ugdymo(si) ypatumų bei daromos pažangos kaupimas, interpretavimas, apibendrinimas, perimamumas. Tai leidžia:

- pažinti vaiką, jo individualybę;
- išsiaiškinti vaiko ugdymo (si) ypatumus ir ugdymo (si) stilių;
- nustatyti pasiekimų lygį ir daromą pažangą;
- numatyti vaiko ugdymo (si) perspektyvas;
- pritaikyti ugdymo (si) procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams bei galimybėms.

Vertinant vaiko pasiekimus ir raidą, būtinas vaikų, tėvų, pedagogų dalyvavimas. Pedagogai, stebėdami vaiką ir pasirinkdami kitus metodus, išsiaiškina esamą vaiko gebėjimų lygį, poreikius, išvelgia specialiuosius ugdymo (si) poreikius bei raidos ypatumus. Ugdymo procesą organizuoja remdamiesi geriau susiformavusiais vaiko gebėjimais bei skiria didesnę dėmesį silpnesnėms sritims.

Pagrindinių vaiko pasiekimų vertinimo metodas – stebėjimas. Pedagogai ir specialistai nuolat stebi vaiką jo kasdieninėje veikloje ir fiksuoja ugdytinių veiklą bei elgesį, analizuoja darbelius, fiksuoja vaiko kalbos užrašus.

Vaikų ugdymosi pasiekimai analizuojami 2 kartus per metus – mokslo metų pradžioje ir pabaigoje. Vertinimas atliekamas elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“, pagal 18 ugdymosi sričių. Apibendrinti duomenys pateikiami lentelėje arba diagramoje. Vertinama individuali kiekvieno vaiko pažanga, jo dabartiniai pasiekimai lyginami su ankstesniais.

Vaikų vertinimo duomenys neviešinami. Su rezultatais supažindinami vaiko tėvai ar globėjai individualiai.

Jeigu vaikas pereina į kitą grupę, aplankas su informacija apie jo raidą, gebėjimų vystymąsi atspindinčiais darbeliais perduodami tos grupės pedagogams.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti, Vilnius, ŠAC, 2006.
2. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas // sudarytojai: O.Monkevičienė, B.Banevičiūtė, V.Bujanauskaitė ir kt., ŠAC, 2016.
3. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos, ŠAC, 2015.
4. Dorothy E. Ankstyvas ugdymas, Vilnius, 2006.
5. Ankstyvojo ugdymo vadovas: tėvams, globėjams, pedagogams: vaikas iki trejų metų, sud. O.Monkevičienė, Vilnius, 2001.
6. „Stebėjimas ir refleksija vaikystėje“, Szarkowicz D., Thomson Social Science Press, 2011.
7. „Tėvai vaikams – vaikai tėvams“, S.Burvytė, 2016.
8. „3-6 metų vaiko raida. Psichologijos pagrindai ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdytojams“, Hille K., Evanschitzky P., Bauer A., Vilnius, 2015.
9. Kūrybinis-kompleksinis ugdymas ikimokyklinėje įstaigoje, sudarytoja Monkevičienė O., Kaunas, 2003.
10. Raidos psichologija: integruotas požiūris. R.Žukauskienė, Vilnius, 2012.
11. Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
12. Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija.
13. Lietuvos higienos norma HN 75:2016: Įstaiga vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, 2016.
14. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983 (Žin., 1995, Nr. 60-1501).
15. „Opa Pa draugai PIKA !“, R.Burškaitienė „Šviesa, 2016.
16. „Opa pa ! Priešmokyklinio ugdymo pedagogo knyga. V.Vyšniauskienė. J.Banytė, „Šviesa, 2015.
17. www.ikimokyklinis.lt
18. www.ugdykim.lt
19. www.tavovaikas.lt
20. www.communityplaythings.com

Kauno miesto savivaldybės administracijos
Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė

Audronė Bukmanaitė

2022-05-31

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokykla
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Vytauto Didžiojo universiteto klasikinio ugdymo mokyklos Ikimokyklinio ugdymo programos patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-06-30 Nr. V-329
Adresatas	-
Pasirašymo, tvirtinimo, vizavimo paskirties parašą (-us) sukūrusio (-ių) asmens (-ų) pareigos, vardas (-ai), pavardė (-ės), data	-
Pagrindinio dokumento priedų ir pridedamų dokumentų failų skaičius	0
Papildomi metaduomenys	Dokumentas suformuotas DVS „Kontora“.
